

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 18 0 Rs 050037 22 Spp
Sarajevo, 22.02.2022. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući o zahtjevu Općinskog suda u Bosanskoj Krupi za rješavanje spornog pravnog pitanja u predmetu 18 0 Rs 050037 21 Rs od 11.01.2022. godine, na osnovu odredbe čl. 61.d. st. 1. Zakona o parničnom postupku¹, te odredbe čl. 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta², na sjednici Građanskog odjeljenja održanoj 22.02.2022. godine, donio je:

O D L U K U

Usvaja se zahtjev Općinskog suda u Bosanskoj Krupi za rješavanje spornog pravnog pitanja pa Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH izražava slijedeće:

PRAVNO SHVATANJE

„Poslodavčevo upozorenje radniku na obaveze iz radnog odnosa i mogućnost otkaza, nije odluka protiv koje bi radnik imao pravo na sudsku zaštitu i takvu tužbu treba odbaciti“.

O b r a z l o ž e n j e

Dopisom od 11.01.2022. godine, koji je zaprimljen u ovom sudu dana 14.01.2022. godine, Općinski sud u Bosanskoj Krupi dostavio je ovom sudu, po prijedlogu punomoćnika tuženog, zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja u predmetu broj: 18 0 Rs 050037 21 Rs koji glasi:

„Da li je dopušteno Odluku poslodavca kojom je radniku izrečena isključivo mjera pisanog upozorenja bez drugog vida sankcije (umanjenja plate, premještaja na drugo radno mjesto i sl.), pobijati tužbom u parničnom postupku, a u smislu odredaba člana 97. stav 2. i člana 114. Zakona o radu F BiH?“

Iz sadržaja zahtjeva, u bitnom, proizilazi da je tužitelj podnio tužbu protiv tuženog „Dom zdravlja Bosanska Krupa“ kojom je tražio utvrđenje nezakonitosti i poništenje Odluke poslodavca o pismenom upozorenju radnika broj: UO-34/21 od 13.07.2021. godine, kojom odlukom mu je izrečeno pisano upozorenje pred otkaz ugovora o radu zbog lakših disciplinskih povreda, a koje su utvrđene u provedenom disciplinskom postupku kod poslodavca. Tuženi smatra da za podnošenje takve tužbe tužitelj nema pravni interes iz razloga što „takvim pismenim upozorenjem

¹ „Službene novine FBiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

² „Službeni glasnik BiH“ broj 66/12 i 40/14

još nije povrijeđeno pravo radnika, već je riječ o obaveznom ponašanju poslodavca u postupku prije redovitog otkazivanja". S pozivom na odredbe članova 97. stav 2. i 114. Zakona o radu tuženi smatra ovaj prijedlog osnovanim i od značaja za odlučivanje u postupcima koji se vode pred Općinskim sudom u Bosanskoj Krupi, ali i za postupanje svih drugih prvostepenih sudova u identičnim situacijama.

U izjašnjenju na podneseni prijedlog tužitelj smatra nesvrshodnim i neekonomičnim zauzimanje pravnog stava po postavljenom spornom pravnom pitanju, smatrajući da je o disciplinskim mjerama Vrhovni sud već ranije zauzeo stav kojim je izričito dozvoljena tužba u ovakvoj vrsti sporova.

Prvostepeni sud je u zahtjevu za rješavanje spornog pravnog pitanja naveo da se radi o dva predmeta iste činjenične i pravne osnove, izložio je vlastiti pravni stav po kome smatra da je dopuštena tužba radi preispitivanje odluke poslodavca kojom je radniku izrečena mjera pisanog upozorenja, odnosno da se takva odluka može preispitivati u sudsakom postupku i da radnik ima pravni interes za podnošenje tužbe sudu.

Odredbom člana 61.a stav 1. ZPP propisano je:

„Ako u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta postoji potreba da se zauzme stav o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudovima, prvostepeni sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke zahtjevom pokrenuti postupak pred Vrhovnim sudom Federacije radi rješavanja spornog pravnog pitanja“.

Prema odredbi člana 61.b ZPP zahtjev iz člana 61.a stav 1. ovog Zakona treba da sadrži kratak prikaz utvrđenog stanja u konkretnoj pravnoj stvari, navode stranaka o spornom pravnom pitanju i razloge zbog kojih se sudu obraća sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja, pri čemu će sud uz zahtjev priložiti i sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja.

Prema citiranoj odredbi člana 61.a stav 1. ZPP, stav o spornom pravnom pitanju mora biti prije svega od uticaja na odluku suda u konkretnom predmetu u kojem je stavljen zahtjev za njegovo rješavanje, odnosno da se pojavljuje kao prethodno pitanje u tom predmetu. Radi se o uslovu koji predstavlja procesnu pretpostavku za rješavanje spornog pravnog pitanja, nezavisno od toga da li zahtjev sadrži sve elemente propisane članom 61.b stav 1. ZPP.

Dakle, rješavanje spornog pravnog pitanja mora da predstavlja prethodno pravno pitanje u konkretnom predmetu u kojem je zahtjev postavljen, a o kojem sud prethodno nije odlučio.

U konkretnom slučaju sve pretpostavke za meritorno rješavanje ovog spornog pitanja su ispunjene. Predmetnu dilemu, odnosno pravno pitanje je od značaja za primjenu zakonskih odredbi povodom kojih je zahtjev podnesen i pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta (dva i više predmeta se prema stavu teorije smatraju „više“ predmeta), prvostepeni sud je izložio vlastiti pravni stav i po ovom pitanju nije izražen stav Vrhovnog suda Federacije BiH.

Relevantne odredbe Zakona o radu³ - u daljem tekstu ZR glase:

Član 97. st. 1. ZR propisuje „Poslodavac može otkazati ugovor o radu radniku, bez obaveze poštivanja otkaznog roka, u slučaju da je radnik odgovoran za teži prijestup ili za težu povredu radnih obaveza iz ugovora o radu, a koji su takve prirode da ne bi bilo osnovano očekivati od poslodavca da nastavi radni odnos. U slučaju lakših prijestupa ili lakših povreda radnih obaveza iz ugovora o radu, ugovor o radu se ne može otkazati bez prethodnog pisanih upozorenja radniku (stav 2.). Pisano upozorenje iz stava 2. ovog člana sadrži opis prijestupa ili povrede radne obaveze za koje se radnik smatra odgovornim i izjavu o namjeri da se otkaze ugovor o radu bez davanja predviđenog otkaznog roka za slučaj da se prijestup ponovi u roku od šest mjeseci nakon izdavanja pisanih upozorenja poslodavca (st.3.). Kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu utvrđuju se vrste prijestupa ili povreda radnih obaveza iz st. 1. i 2. ovog člana (stav 4.).

Odredba člana 104. ZR glasi „Otkaz se daje u pisanoj formi. Poslodavac je obavezan, u pisanoj formi, obrazložiti otkaz. Otkaz se dostavlja radniku, odnosno poslodavcu kojem se otkazuje”.

Iz citiranih odredaba bi slijedilo da se u slučaju lakših prijestupa ili lakših povreda radniku ne može otkazati ugovor o radu bez prethodnog pisanih upozorenja, određenog sadržaja i opisa prijestupa, odnosno povrede.

Pisano upozorenje koje je tuženi dao tužitelju, nije odluka u smislu odredbe člana 97.st.3. ZR kojom se u konačnom rješava o pravu radnika u smislu odredbe člana 104. ZR, već je to samo izjava koja nema neposredni pravni učinak i kojom još uvijek nije povrijeđeno pravo tužitelja iz radnog odnosa. Takva izjava (upozorenje) zapravo je ustanovljena u korist zaposlenika i odraz je zakonske obaveze poslodavca ukoliko radnik krši obaveze iz radnog odnosa, jer bez takvog upozorenja nema prepostavki za otkaz ugovora o radu uslovljenog ponašanjem radnika. Opravданost takvog upozorenja ne može se neposredno pobijati pred sudom, već se neosnovanost takvog upozorenja može dokazivati u eventualnom sporu protiv odluke o prestanku ugovora o radu. Sudska zaštita protiv izrečenog upozorenja nije moguća zbog čega takvu tužbu treba odbaciti.

Gradansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, je na sjednici održanoj 22.02.2022. godine u pogledu postavljenog pitanja tuženog zauzelo pravno shvatanje kao u izreci ove odluke.

Na osnovu izloženog valjalo je odlučiti kao u izreci ove odluke primjenom čl. 61. d) st. 1. ZPP.

Predsjednik Gradanskog odjeljenja
Radenko Blagojević, s.r.

³ „Službene novine FBiH“ broj 26/16 i 98/18